

prima instanță: A.Ciubotaru
(Judecătoria Rîșcani, mun.Chișinău)
instanța de apel: N.Budăi, M.Ciugureanu, V.Efros
(Curtea de Apel Chișinău)

DECIZIE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

examinînd recursul declarat de Carnauhov Elizaveta,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bejan Elena împotriva lui Bejan Edgar și Carnauhov Elizaveta cu privire la revocarea contractului de donație și încasarea sumei,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, prin care s-a respins cererea de repunere în termen a apelului declarat de Carnauhov Elizaveta,

c o n s t a ț ă;

La data de 01.10.2015 Bejan Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Edgar Bejan, Elizaveta Carnauhov cu privire la revocarea contractului de donație și încasarea sumei de 41 500 Euro.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în fapt, la 30.07.2004 Edgar Bejan, cărei este fiu, a încheiat căsătoria cu Elizaveta Carnauhov, care a fost înregistrată la OSC Centru mun. Chișinău cu nr. 237. Din căsătorie a rezultat un copil minor. Imediat după înregistrarea căsătoriei dintre Edgar Bejan și Elizaveta Carnauhov, aceștia s-au instalat și domiciliază pînă în prezent în apartamentul nr. 354, bd. Moscova 5, mun. Chișinău, apartament ce constituie cu drept de proprietate lui Edgar Bejan.

Menționează reclamanta că, în temeiul contractului de donație nr. 4755 autentificat de notarul privat Andrei Bloșenco, Elena Bejan a transmis cu titlu gratuit lui Bejan Edgar suma de 41 500 euro, cu condiția că Edgar Bejan trebuia să cumpere din această sumă bunul imobil nr. cadastral 0124200.285.01.02 (modificat ulterior de către Î.S. Cadastru în nr. cadastral 0124312.118) situat în mun. Chișinău sat. Ghidighici, extravilan, Î.P. "Elma" (schimbată ulterior denumirea în Î.P., "Fîntînilor"), și anume teren-lot pomicol-cu suprafața de 0,0598 ha, construcție - căsuță de vacanță - cu suprafața de 92,60 m.p., și construcție - garaj cu suprafața de 14,8 m.p.

Indică reclamanta, că pîrîtul Edgar Bejan, urmare a contractului de donație și cu banii donați, la data de 07.07.2008 a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 4775, în baza căruia a achiziționat de la Pleșcan Anatolie bunul imobil, nr. cadastral 0124200.285.01.02 (modificat ulterior de către Î.S. Cadastru în nr.cadastral 0124312.118) situat în mun. Chișinău sat. Ghidighici, extravilan, Î.P.

„Elma” (schimbată ulterior renumirea în Î.P. „Fîntînilor”), și anume teren - lot pomicol - cu suprafața de 0,0598 ha, construcție - căsuță de vacanță - cu suprafața de 92,60 m.p., și construcție - garaj cu suprafața de 14,8 m.p. Dreptul de proprietate asupra bunului imobil cumpărat a fost înscris în Registrul bunurilor imobile după Edgar Bejan și Elizaveta Carnauhov, așa cum aceștia se aflau în căsătorie și un contract matrimonial între soți n-a fost încheiat.

Susține reclamanta că, ea și soțul acesteia sunt pensionari de vârstă înaintată ambii, bolnavi și necesită îngrijire, întreținere, tratament medicamentos, la care pîrîții nu participă, deși au primit în dar suma de 41 500 Euro. În opinia reclamantei, faptul că pîrîții nu participă la întreținerea și ajutorul părinților se datorează neînțelegerilor din familia lor. Cît privește pîrîta Elizaveta Carnauhov n-au văzut-o din luna noiembrie 2011, deși a obținut dreptul de proprietate asupra unei cote-părți din imobilul cumpărat în baza banilor donați, fapt bine cunoscut de aceasta. Mai mult că împiedică comunicarea cu nepoțelul Bejan Edgar, născut la 27.09.2005. Altceva este faptul că a cunoscut că pîrîții se află în proces de divorț judiciar.

Consideră reclamanta că neacordarea suportului material necesar reclamantei, deși a primit în dar suma de 41 500 Euro, constituie prin sine o ingraturdine din partea pîrîtului Edgar Bejan ca parte a contractului de donație și soția acestuia Carnauhov Elizaveta, ca persoană ce s-a împrorietărit nejustificat în baza donației condiționate, așa cum refuză să acorde întreținerea datorată.

Astfel, fiind un contract unilateral (cu excepția donațiilor condiționate), contractul de donație pur gratuită nu generează obligații în sarcina donatarului, ci numai o îndatorire legală, numită „de recunoștință”. Se consideră că ține de obligația de recunoștință a donatarului de a oferi donatorului întreținere (alimente, haine, etc.) în limita valorii bunurilor donate, atunci cînd donatorul este lipsit de mijloace pentru propria întreținere. Refuzul de a oferi întreținere se va considera ca o ingraturdine atunci cînd donatorul a avut nevoie de întreținere și a cerut-o de la donatar, însă ultimul, deși a avut posibilitatea, a refuzat să o ofere fără o temeinică justificare.

Cere reclamanta Elena Bejan revocarea contractului de donație nr. 4755 din 05.07.2008 autentificat de notarul privat Andrei Bloșenco, prin care Elena Bejan a transmis cu titlu gratuit lui Bejan Edgar suma de 41 500 euro pentru a procura din această sumă donată bunul imobil nr. cadastral 0124200.285.01.02 (modificat ulterior de către Î.S. Cadastru în nr.cadastral 0124312.118) situat în mun. Chișinău, sat. Ghidighici, extravilan, I.P. “Elma” (schimbată ulterior denumirea în Î.P.„Fîntînilor”) și anume teren-lot pomicol-cu suprafața de 0,0598 ha, construcție - căsuță de vacanță - cu suprafața de 92,60 m.p., și construcție - garaj cu suprafața de 14,8 m.p. și obligarea lui Bejan Edgar și Elizaveta Carnauhov să restituie suma de bani donată pentru procurarea bunului imobil cu nr. 0124200.285.01.02 în mărime de 41 500 Euro, înregistrat după ambii cu drept de proprietate comună în devălmășie.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, acțiunea a fost admisă integral.

S-a revocat contractul de donație nr.4755 din 05 iulie 2008 încheiat între Bejan Elena și Bejan Edgar, autentificat de notarul privat Andrei Bloșenco.

S-a încasat de la Bejan Edgar și Canauhov Elizaveta în mod solidar suma de

41 500 Euro.

S-a încasat de la Bejan Edgar și Carnauhov Elizaveta suma de 19 705 lei cu titlu de taxă de stat, de la care a fost scutită reclamanta la înaintarea prezentei acțiuni.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 aprilie 2016 s-a înlăturat omisiunea vădit admisă la pronunțarea dispozitivului hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, și s-a completat alin.3 al dispozitivului hotărârii și anume după sintagma „Se încasează de la Edgar Bejan și Elizaveta Carnauhov” se adaugă sintagma „în beneficiul Elenei Bejan”.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 16 noiembrie 2016, Elizaveta Carnauhov a depus cerere de apel, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, cu emiterea ei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 s-a respins cererea de repunere în termen a apelului declarat de Carnauhov Elizaveta.

S-a restituit apelul declarat de Carnauhov Elizaveta depus împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, ca fiind depus în afara termenului legal.

La 31 ianuarie 2017 Carnauhov Elizaveta a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 26 ianuarie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel pentru examinarea în fond a cauzei.

Recurenta în motivarea recursului a invocat că încheierea instanței de apel este ilegală, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Mai invocă recurenta că nu locuiește pe adresa bd. Moscova 5, ap.354, mun. Chișinău deoarece a divorțat și locuiește pe str. Traian 23/1, ap. 57, mun. Chișinău, prin urmare nu a primit nici o citație.

Pe durata lunilor mai-octombrie 2016 a fost citată de mai multe ori de diferiți executori, dar nu s-a prezentat nici la unul. La data de 07 noiembrie 2016 a depus cerere în instanța de fond pentru a-i fi eliberat dispozitivul hotărârii. La data de 11 noiembrie 2016 a primit dispozitivul hotărârii, iar peste 5 zile la data de 16 noiembrie 2016 a depus cerere de apel.

La data de 26.01.2017 instanța de apel a examinat chestiunea punerii pe rol a apelului și nu i-a fost acordat traducător, și nu a înțeles ce înseamnă „repunerea termenului”.

Solicită ca instanța de recurs să țină cont de multiplele decizii CEDO care recomandă instanțelor naționale să țină cont de faptul că accesul la justiție și la un proces echitabil este superlativ motivelor formale invocate de instanțele naționale ca „depășire a termenului de contestare” sau „taxă de stat”.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 236 alin. (5) lit. a), b), alin. (8) CPC, instanța de judecată va întocmi hotărîrea integrală dacă participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, solicită în mod expres acest lucru.

Termenul de 30 de zile este un termen de decădere; participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, depun cerere de apel. Hotărîrea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116 CPC.

Conform art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documente respective etc.).

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 16 noiembrie 2016, Elizaveta Carnauhov a depus cerere de apel, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, cu emiterea ei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 s-a respins cererea de repunere în termen a apelului declarat de Carnauhov Elizaveta.

S-a restituit apelul declarat de Carnauhov Elizaveta depus împotriva hotărîrii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016, ca fiind depus în afara termenului legal.

Instanța de recurs mai menționează că, instanța de apel corect a invocat că potrivit notei informative a executorului judecătoresc Talmaci Roman anexată la materialele cauzei, la data de 17 februarie 2016, Bejan Elena s-a adresat cu o cerere în adresa executorului judecătoresc privind solicitarea comunicării către Carnauhov Elizaveta a hotărîrii nr.2-2152/2016 din 10 februarie 2016 adoptată de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău. Astfel, la adresa menționată s-a deplasat Dubolari Radu, agent procedural în cadrul biroului executorului judecătoresc Talmaci Roman. Prin urmare, Carnauhov Elizaveta a fost găsită la adresa mun. Chișinău, bd. Moscovei 5, ap.354, după care a făcut cunoștință cu hotărîrea instanței din 10 februarie 2016, însă a refuzat să o recepționeze, fapt confirmat prin procesul-verbal nr.003-A5/16 din 17 februarie 2016. (f.d.95)

În același context, instanța de apel a mai relevat că, potrivit notei informative al executorului judecătoresc Onoi Viorica, anexată la materialele cauzei (f.d.87), la data de 20 mai 2016, prin încheierea nr.007-631/16 a fost intentată procedura de executare a documentului executoriu nr.2-2152/2016 din 15 martie 2016 emis de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău privind încasarea în mod solidar de la Bejan Edgar și Carnauhov Elizaveta în beneficiul Elenei Bejan suma de 41 500 Euro (f.d.88).

Prin încheierea executorului a fost stabilită pentru data de 06 iunie 2016, ora

10:00 prezentarea părților procedurii de executare la biroul executorului judecătoresc Onoi Viorica pentru explicarea drepturilor și obligațiilor părților. Astfel, la data solicitată la biroul executorului s-a prezentat doar debitorul Carnauhov Elizaveta care a comunicat că la moment nu dispune de mijloace bănești suficiente în vederea stingerii datoriei stabilite conform documentului executoriu.

Totodată, prin procesul-verbal din 14 iunie 2016, semnat de Carnauhov Elizaveta, la propunerea ultimei, s-a dispus efectuarea evaluării cotei părți ce aparține acesteia, din bunul imobil cu nr. cadastral 0124312.118, extravilan amplasat în mun. Chișinău, sat. Ghidighici, ÎP „Fântânilor”, lot nr.39 și transiterii acestei cote-părți lui Bejan Elena în contul datoriei (f.d.89).

Respectiv, alegațiile apelantei că ar fi recepționat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 februarie 2016 abia la data de 11 noiembrie 2016 sunt eronate nu corespund realității, reieșind din argumentele expuse supra.

Reține Colegiul că, deși recurenta Carnauhov Elizaveta a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, aceasta nu a indicat în cererea de apel motivele cu anexarea probelor concludente ce justifică omiterea acestuia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acest motiv nu poate fi apreciat ca fiind unul justificativ, or, recurenta Carnauhov Elizaveta trebuia să depună toată diligența necesară de a se informa la timp de soarta dosarului și să declare apel în termen.

Or, în conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Argumentul recurente precum că, nu locuiește pe adresa bd. Moscova 5, ap.354, mun. Chișinău deoarece a divorțat și locuiește pe str. Traian 23/1, ap. 57, mun. Chișinău, prin urmare nu a primit nici o citație, nu poate fi reținut, deoarece, după cum rezultă din actele pricinii prin cererea de amânare depusă la data de 17 noiembrie 2015, în antetul cererii se indică faptul că este domiciliată în mun. Chișinău, bd. Moscova 5, ap.354 (f.d.21).

Mai mult ca atât, indicarea unilaterală pe copia dispozitivului hotărârii contestate depuse de apelantă la materialele cauzei, a mențiunii că Carnauhov Elizaveta ar fi primit copia la data de 11 noiembrie 2016, nu poate fi reținută ca fiind o probă în sine, acest fapt fiind irelevant speței și combătut prin probele anexate de intimată la materialele cauzei.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurente Carnauhov Elizaveta precum că la data de 26.01.2017 instanța de apel a examinat chestiunea punerii pe rol a apelului și nu i-a fost acordat traducător, și nu a înțeles ce înseamnă „repunerea termenului”, deoarece este pur declarativ, mai mult ca atât toate cererile și demersurile anexate la materialele cauzei depuse de însăși recurenta Carnauhov

Elizaveta sunt redactate în limba română.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia privind respingerea cererii de repunere în termen a apelului, cu dispunerea restituirii cererii de apel.

În acest context, instanța de recurs consideră că, la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că, prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărîrii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărîrea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Astfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate în cererea de recurs sînt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de recurenta Carnauhov Elizaveta și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Carnauhov Elizaveta.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bejan Elena împotriva lui Bejan Edgar și Carnauhov Elizaveta cu privire la revocarea contractului de donație și încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru